

Vaikutusten ennakkoarviointi oppilaaksiottokriteerien muuttamisesta Lahden kaupungissa 1.1.2026 alkaen

1. Vaihtoehtojen kuvaaminen

Vaihtoehto 0: Säilytetään nykyiset oppilaaksiottokriteerit

Vaihtoehto 1: Muutetaan oppilaaksiottokriteereitä esityksen mukaisesti.

2. Vaikutusten tunnistaminen

Vaihtoehdossa 0 Nykyiset vuonna 2017 voimaan tulleet vanhentuneet oppilaaksiottokriteerit jäävät voimaan. Toissijaisessa oppilaaksiotossa sovelletaan ensisijaisen oppilaaksiotoin kriteereitä. Ryhmäkokoja ei määritetä. Ryhmien oppilasmäärät kasvavat toisissa kouluissa turhan suuriksi, koska aluehallintovirastoon tehdyt oikaisuvaatimukset toissijaisesta oppilaaksiotosta menevät aina läpi ja joudumme ottamaan kaikki toissijaiset oppilaat kouluun. Aiheuttaa haastetta niihin kouluihin, joista haetaan toissijaisessa haussa toiseen kouluun. Näissä tilanteissa ryhmät jäävät tarkoituksettoman pieniksi ja hankalan kokoisiksi.

Mikäli edetään **vaihtoehdon 1** mukaisesti, voidaan ottaa käyttöön maksimi ryhmäkoot ja rajata toissijaisen oppilaaksioton velvoitetta ottaa ryhmiin oppilaita tarpeettoman paljon. Tällä saavutetaan pidemmällä aikavälillä ryhmäkokojen keskiarvon laskua sekä oppilaiden jakautumista tasaisemmin koulujen välillä. Lisäksi kykenemme ottamaan huomioon laskevien oppilasmäärien vaikutuksen oppilaiden lähikoulun osoittamisessa. Voimme taata paremmin ensisijaisella oppilaspaikalla ja omalla alueella asuvien lasten oppimisen tuen järjestämisen ryhmäkohtaisena tukimuotona, kun ryhmäkoossa asettuu maltillisemmaksi. Lisäksi tällä on vaikutusta kaupungille kohdistuviin kuljetuskustannuksiin muuttaneiden oppilaiden osalta. Sisärperuste poistuu toissijaisesta oppilaaksiotosta ja sisarus huomioidaan vain, mikäli vanhempi samassa osoitteessa asuva sisarus opiskelee päätöksentekohetkellä vuosiluokilla 1 tai 2. Näillä muutoksilla voimme paremmin huomioida oppilaiden koulumatkojen pituuden ja lähikoulun saavutettavuuden.

3. Vaihtoehtojen vertailu ja päätös

Vaikutukset	0 vaihtoehto, nykytilanne, vanhentuneet oppilaaksiottokriteerit jäävät voimaan	1 vaihtoehto, muutetaan oppilaaksiottokriteerit esityksen mukaisiksi
Asiakkaat ja asukkaat	Ei muutosta nykyiseen oppilaaksiottoon nähden. Ryhmäkoot voivat edelleen muodostua tarpeettoman suuriksi etenkin toissijaisen oppilaaksioton osalta.	Oppilaat ovat tasavertaisemmassa asemassa lähikoulupaikan osoittamisen suhteen. Ryhmäkoot tasoittuvat ja pienenevät pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna. Sisarusperusteeseen tulee heikennys nykyiseen verrattuna, huomioidaan vain 1-2. vuosiluokan ensisijaisen koulupaikan samassa osoitteessa asuvat sisarukset. Koulupolun aikaisiin muuttamisiin tulee tarkennus. Perheiden näkökulmasta lapset ovat yhdenvertaisessa asemassa ja koulumatkat voidaan ottaa paremmin huomioon lähikoulua osoitettaessa.
Oppilaiden arki ja hyvinvointi	Ei muutosta nykytilanteeseen.	Oppilaat pääsevät opiskelemaan kohtuullisemman kokoisissa ryhmissä. Ryhmäkoko vaikuttaa hyvinvointiin ja oppilaan arkeen. Tukea kyetään järjestämään tarkoituksenmukaisemmin omassa lähikoulussa.
Alueen elinvoimaisuus ja kehittyminen	Ei vaikutusta elinvoimaan	Elinvoimaan ja kehittymiseen voi olla vaikutuksia siten, että toissijaisen koulupaikan perässä lähteviä oppilaita on entistä vähemmän. Oppilaat säilyvät lähipalveluiden luona.

Henkilöstö	Ei suoraan vaikutusta henkilöstöön.	Voidaan ennustaa paremmin henkilöstön määrän tarvetta ja kehittymistä. Oppilaiden liikkuvuus toissijaisen koulupaikan perässä saattaa vähentyä. Ryhmäkoot ovat vakioituneempia.
Organisaatio, johtaminen	Ei muutosta lyhyellä aikavälillä nykytilaan verrattuna.	Ei muutosta lyhyellä aikavälillä nykytilaan verrattuna.
Talous	Kustannusten kasvu voi olla hallitsematonta, mikäli ei päästä osoittamaan lähikoulupaikka joustavasti ilman nykyisiä oppilaaksiottorajoja.	Lähikoulu voidaan osoittaa joustavammin. Toiminnallisesti järkevän kokoisilla ryhmillä voidaan saavuttaa säästöä kustannuksissa.

Positiivisia taloudellisia vaikutuksia muutoksella voidaan saavuttaa, toiminnalliset muutokset ovat sitäkin suurempia. Ryhmäkokojen ennustettavuus paranee, kun maksimiryhmäkoot on määritetty ja toissijaisessa oppilaaksiotossa ryhmän katsotaan olevan täynnä, kun ryhmä on neljä alle maksimikoon. Aluehallintovirastoon tehdyissä oikaisuvaatimuksissa meidän ryhmäkokomääritys on hyväksyttävä peruste. Kun ryhmäkoko määritetään helpottaa se myös osaltaan ennustettavuutta oppilasmäärissä koulujen välillä ja vähentää hallinnollista työtä.